

der ikke her Spørgsmaal om, her er Spørgsmaal om, at en Samling, som en Privatmand har skaffet tilveie — af Kjærlighed til Historien, af Kjærlighed til Oldsager, for Lidsfordriv, som man vil — kan blive betalt, og en Stiftelse kommer da og siger: vi kunde synes godt om at have den, maade vi ikke faae Penge dertil! Her maa jeg atter mane Siegfried von Lindenbergs frem, her er han heel og holden: Sorø Skole vil ogsaa have sig en saadan lille Samling. For Diebliffet er en saadan Samling af nordiske Oldsager moderne, det er noget Herligt, det er Noget, som Ingen kan undvære, Sorø, denne gamle Adelsmand, maa ogsaa have sig en saadan lille Samling af Oldsager, men det skulle vi ikke give, vi skulle ikke lade den gode Siegfried von Lindenbergs vore op i Sorø; det var ikke Hensigten, da denne Skole blev stiftet til at give unge Adelige og andre unge Mænd en bedre Opdragelse for bedre Priis, end de i Almindelighed kunde faae den for. Ligeoverfor Sorø skulle vi vogte os for enhver Udgift, og jeg skal sige hvorfor. Naar man vil tage Finantstøven frem, saa vil man finde, at Underviisningen af disse faa Elever i Sorø — der er imellem 100 og 160 — koster over 100,000 Rb. hvoraf 14,000 Rb. medgaae til Pensioner, medens Alt, hvad de Skoleføgende betale ligeoverfor disse Udgifter, kun udgjør 12,000 Rb.; et Forhold af denne Natur er i sig selv, om jeg maa bruge det Udtryk, en finantstiel Absurditet, som man ikke skal føre et Skridt videre, om det saa kun var med 10 Rb., og altsaa heller ikke med disse 400 Rb. Det er blevet oplyst for os idag, at Samlingen indeholdt Gjenstande fra Steenalderen; det er nu min fulde Dverbeviisning, at Steenalderen ikke for os ligger som noget Historisk; der er endnu ikke een Mand, der ved Betragtning af Steenalderens Gjenstande har kunnet udbringe Noget, som blot lignede en Stump af vort Fædrelands Historie. Samlingen indeholder dernæst Noget fra Broncealderen, men Broncealderens Studium har hidtil ikke for de vorne Studerende i vort Fædreland givet noget sikkert Udbytte i nogen Retning; hvad skulde det da give for Børn? Jernalderen — ja det var den svageste i Samlingen, og saaledes

som den endnu foreligger som Studium her i Danmark, har den dog ikke anden historisk Betydning end at bringe os til den Erkjendelse, som vi nødvendig vilde komme til, at vi ere meget unge paa det historiske Gebeet, og at selv den Historie, vi have skrevet og trykt, og som vi lære i Skolerne, giver os overmaade lidt Historie. (Fischer: Man maa jo have Samlingen for at faae den Erkjendelse!) Det er en anden Sag, man vil altsaa have denne Samling for at kunne sige til alle dem, der vore op der: her skulle I see, hvad det er for et Spilfægteri, man driver med Historien; man prøver paa at udfinde nogen Historie af dette, men lad os see, hvad der er at finde. Nei, af den Grund kunde det ikke falde mig ind, at man vil have Samlingen, og jeg er ogsaa overbevist om, at den ikke paa den Maade vil komme til Nytte, thi der vilde paa Diebliffet indfinde sig en Adept, som med Behag vilde stue paa disse Sager og bilde Folk ind, at han kunde bringe Noget ud af dem; det har man fundet overalt, og det vilde man ogsaa finde her. Ved Siden deraf vilde der komme et eller andet ungt Menneske, der havde faaet en afgjort Forkjærlighed derfor og været opmærksom derpaa; han vilde det første Aar faae 50 Rb., det andet Aar 100 Rb., tilsidst vilde han blive en Nødvendighed for Samlingen, ligesom Samlingen fra Begyndelsen af havde været en Nødvendighed for hans Levebrød. Nei, Sagen seet fra den oekonomiske Side, gjøre vi rettest i ikke at votere denne Sum, og see vi Sagen fra den videnskabelige Side, gjøre vi dobbelt rigtigt i ikke at gjøre det. Jeg raader derfor meget til ikke at votere disse 400 Rb. Vi skulle i det Hele vogte os for, at private Folk, naar de først til deres Fornøielse og Behag have anskaffet sig den Art tildeels golde — jeg mener golde for den Videnskab, hvortil Skolen kan bruge dem — Samlinger, dernæst gennem Skolerne paatvinge Staten Samlingerne. Dersom den ærede Minister for sit Bedkommende skulde patronisere Anskaffelsen af en Samling af den Natur, saa har han jo et friere Spillerum paa et andet Sted; han har under sin egen Raadighed en lille Skole, som kunde faae Samlingen. Men skal Sorø Skole have den, saa er der jo ialtsald 2200